

Аналіз Проекту Закону

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну, визнання недійсними та знищення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (реєстр. №6630)

22 червня 2017 року на офіційному веб-сайті Ради національної безпеки і оборони України була оприлюднена [заява](http://www.rnbo.gov.ua/news/2801.html) (<http://www.rnbo.gov.ua/news/2801.html>) Секретаря РНБО пана Олександра Турчинова щодо необхідності проведення ретельних перевірок всіх бажаючих отримати біометричний паспорт з числа осіб, які прибувають з окупованих територій.

Того ж дня у Верховній Раді України був зареєстрований [Проект Закону №6330 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну, визнання недійсними та знищення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62109) (http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62109).

Відповідно до пояснювальної записки, необхідність прийняття такого законопроекту викликана тим, що у зв'язку з військовою агресією РФ на непідконтрольній Україні території залишилася інформація та матеріали щодо осіб та документування їх відповідними документами, розпорядником якої є ДМС. Відповідна інформація використовувалася ДМС для ідентифікації осіб при оформленні документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус. Відсутність можливості використання зазначеної інформації зменшує достовірність перевірки інформації про особу у разі оформлення біометричних документів та ускладнює виконання ДМС своїх функцій. Тобто фактично, мова йде про громадян України, які проживають чи виїхали з тимчасово окупованої території України та територій Донецької та Луганської областей, що тимчасово непідконтрольні українській владі.

Законопроект №6630 передбачає внесення змін до низки законів: «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України», «Про банки і банківську діяльність», «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», «Про Державний реєстр виборців», «Про інформацію». Зокрема, ці зміни будуть стосуватися надання ДМС доступу до низки реєстрів, баз даних про осіб, що піддаються процедурі ідентифікації, підстав для розкриття банківської таємниці стосовно цих осіб, зміни строків перевірки особи тощо.

Нижче наведений детальний аналіз норм законопроекту №6630.

- 1. Збільшується граничний термін для проведення процедури встановлення особи - з двох до шести місяців.** Так, відповідно до ст. 10 ЗУ «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» наразі такий термін не може становити більше двох місяців. Крім того, законопроектом №6630 пропонується встановити додаткові вимоги щодо надання документів тими особами, стосовно яких відсутня інформація в наявних базах даних та картотеках заяв (або доступ до яких відсутній) територіальних органів та територіальних підрозділів розпорядника Реєстру або яку не можливо ідентифікувати. У такому разі ці особи повинні будуть подавати оригінали (у разі їх відсутності - копії) документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України та інші документи, в тому числі з фотокарткою (приписне свідоцтво, військовий квиток, посвідчення водія, пенсійне посвідчення тощо). Перевірка інформації про особу та подані нею документи, здійснюється за даними наявних державних та єдиних реєстрів, інших інформаційних баз, що перебувають у власності держави або підприємствах, установах (банківських установах) та організаціях, у тому числі з отриманням фотозображення обличчя особи. Тобто перелік документів, які зможуть вимагати працівники ДМС, не є вичерпним, що відкриває можливість для зловживань.
- 2. Отримання персональних даних про осіб у ході проведення процедури ідентифікації, верифікації, встановлення особи із різних джерел, перелік яких не є вичерпним, не потребує додаткової згоди на отримання та обробку її персональних даних для цілей ідентифікації особи.** Відповідно до запропонованих змін, державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи (банківські установи) та організації зобов'язані надавати достовірну інформацію про особу в строк, встановлений розпорядником Реєстру у запиті. Ця норма означає, що ДМС зможе отримувати будь-яку інформацію про особу, включно з чутливими персональними даними, з різноманітних реєстрів та баз даних що перебувають у власності держави або підприємствах, установах (банківських установах) та організаціях, у тому числі з отриманням фотозображення обличчя особи. При цьому, згода особи на отримання та обробку її персональних даних для цілей ідентифікації особи, верифікації та встановлення особи для оформлення, видачі, обміну, визнання недійсними та знищення передбачених цим Законом документів та отриманої інформації не потрібна.
- 3. Неможливість ідентифікувати особу, яка звернулася за отриманням паспорту громадянина України, в тому числі, для виїзду за кордон, - стане підставою для невнесення інформації про особу до Єдиного демографічного реєстру.** Відповідно до п. 2 ст. 5 ЗУ «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» наразі вже існує норма, відповідно до якої підставою для відмови у внесенні інформації до Реєстру у разі, якщо у заявника відсутні необхідні документи, що підтверджують інформацію для внесення у Реєстр. Проте пропонується додати ще одну підставу для відмови у внесенні даних до Реєстру.

4. **Законопроект передбачає додаткову підставу для розкриття банківської таємниці з метою ідентифікації особи, верифікації та встановлення особи.** Так, відповідно до запропонованих змін до ст. 62 ЗУ «Про банки та банківську діяльність», розпоряднику Єдиного державного демографічного реєстру на його письмовий запит з метою проведення ідентифікації особи, верифікації та встановлення особи для оформлення, видачі, обміну, визнання недійсними та знищення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, надається інформація щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, реєстраційного номеру облікової картки платника податків, які подала фізична особа для обслуговування в банківській установі, а також наявні копії документів, що містять фотозображення обличчя фізичної особи, та фотозображення обличчя фізичної особи (у разі наявності).
5. **Пропонується надати розпоряднику Єдиного демографічного реєстру (тобто ДМС) доступ до декількох реєстрів,** а саме: Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Державного реєстру виборців, Державного реєстру застрахованих осіб за запитом. При цьому, відповідно до нині діючої редакції абз.3 ч. 1 ст. 10 ЗУ «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», розпорядник Реєстру в межах наданим йому повноважень, та виключно для цілей ідентифікації особи для оформлення, видачі, обміну, визнання недійсними та знищення передбачених цим Законом документів має право отримувати інформацію з наявних державних та єдиних реєстрів, інших інформаційних баз, що перебувають у власності держави або підприємств, установ та організацій, у встановленому обсязі інформації про особу. Розпорядник Реєстру також має право отримувати інформацію з реєстрів територіальних громад.

Висновки: Законопроект №6630 є таким, що в більшій своїй частині дублює вже існуючі та діючі норми Закону (у частині проведення ідентифікації осіб за допомогою даних з різних реєстрів та інформаційних баз). Проте запропоноване розширення підстав для розкриття банківської таємниці є непропорційним обмеженням права на приватність та не є належним шляхом для підтвердження особи заявника. Відсутність інформації про процедуру верифікації, ідентифікації, встановлення особи, а також про вичерпний перелік документів, якій є достатнім для внесення інформації про особу до Єдиного державного демографічного реєстру створює умови для корупції. Крім того, непропорційним та необґрунтованим є збільшення строку на проведення процедури встановлення особи (з двох до шести місяців), що суттєво може обмежити реалізацію закріпленого у Конституції України права на свободу пересування.